

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 568/2023-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Marekom Čuhákom, Ružová dolina 8, Bratislava, proti uzneseniam Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Ntok 1/2022-152 z 15. novembra 2022 a č. k. 4 Ntok 2/2022-274 z 29. septembra 2022 a uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Tost 2/2023 z 3. mája 2023 a č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. augusta 2023 a jej doplnením zo 17. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenia čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), porušenia základného práva na súdnu ochranu čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s porušením princípu prezumpcie nevinoty podľa čl. 40 ods. 2 listiny a vyslovenia porušenia čl. 37 a čl. 38 listiny, porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením princípu prezumpcie nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uzneseniami Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Ntok 1/2022-152 z 15. novembra 2022 a č. k. 4 Ntok 2/2022-274 z 29. septembra 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu“) v spojení s uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Tost 2/2023 z 3. mája 2023 a č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenia najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že jej predmetom je sťažovateľov nesúhlas so závermi súdov týkajúcimi sa posúdenia prípustnosti jeho návrhov na obnovu konania v trestných veciach, v ktorých sťažovateľ aktuálne vykonáva trest odňatia slobody. V trestnej veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 1 T 1/2005 bol sťažovateľ rozsudkom krajského súdu č. k. 1 T 1/2005 zo 17. januára 2007 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 12/2007 zo 7. novembra 2007 právoplatne odsúdený za pokračovací trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. a), b) a j) a za trestný čin nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na doživotie so zaradením do III. nápravno-výchovnej skupiny. V trestnej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 T 2/2005 bol sťažovateľ rozsudkom krajského súdu č. k. 1 T 2/2005 z 10. októbra 2005 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 110/2005 z 8. februára 2006 právoplatne odsúdený pre pokračovací trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov so zaradením do II. nápravno-výchovnej skupiny. Tento výrok o treste bol následne zrušený rozsudkom krajského súdu č. k. 1 T 1/2005 zo 17. januára 2007 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 12/2007 zo 7. novembra 2007 vrátane ďalších súvisiacich výrokov. Sťažovateľ v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 1/2005, ako aj v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 2/2005 podal návrh na obnovu konania, o ktorých bolo rozhodnuté podľa § 402 ods. 2 z dôvodu podľa § 399 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ich odmietnutím z dôvodu nezistenia podmienok obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.

3. O návrhu na obnovu konania v trestnej veci sťažovateľa vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 T 1/2005 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Ntok 1/2022-152 z 15. novembra 2022 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023 a o návrhu sťažovateľa na obnovu konania v trestnej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 T 2/2005 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Ntok 2/2022-274 z 29. septembra 2022 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 2/2023 z 3. mája 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti predložil rozsiahlu argumentáciu, ktorou brojil nielen proti obsahu rozhodnutí súdov konajúcich o jeho aktuálnych návrhoch na obnovu konania, ale v rámci ktorej aj podrobne rozoberá okolnosti skutkov lúpežných prepadnutí, ako aj vrážd, z ktorých spáchania bol uznaný vinným. Základná argumentačná premisa sťažovateľa vychádza, resp. má byť aprobovaná nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 111/2015-34 z 3. septembra 2015 a spočíva v tom, že aj napriek značnému časovému odstupu má odsúdený právo iniciovať obnovu konania vo svojej trestnej veci/veciach na podklade rozhodnutí vyšších súdnych autorít, ako sú ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktoré boli síce vydané v iných konaniach iných osôb, ale vecne dopadajú na okolnosti jeho trestných vecí, resp. ich závery sú použiteľné aj v jeho trestných veciach, v ktorých sa domáha obnovy konania. V tejto súvislosti sťažovateľ kategoricky nesúhlasí s názorovou líniou súdov konajúcich o jeho návrhoch na obnovu konania, v rámci ktorej „*tvrdili, že rozhodnutia ESLP, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva nemožno prejednať pod ods. 4 §-u 394 Trestného poriadku. Avšak okrem toho, že ods. 4 §-u 394 Trestného*

poriadku nikde nestanovuje, že rozhodnutie ESLP musí byť vydané vo vzťahu ku konkrétnej osobe, stále platí, že rozhodnutia ESLP sú záväzne pre všetky zmluvné štáty Dohovoru lebo nie je podstatné vo vzťahu ku ktorej osobe boli vydané, ale podstatné sú právne vety a závery, ktoré ESLP vyslovil v týchto svojich rozhodnutiach. A aj keby nebolo možné prejednať podľa ods. 4, stále ich je možné prejednať podľa ods. 1 §-u 394 Trestného poriadku. Lebo aj ÚS SR rozhodol, že za novú skutočnosť treba považovať aj rozhodnutia ústavného súdu vydané vo vzťahu k inej osobe. Nie je teda zrejmé, prečo by potom za novú skutočnosť nebolo možné považovať aj rozhodnutie ESLP alebo aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré hovoria o rozhodujúcej skutočnosti. napr. kedy je treba považovať dôkazy za nezákonné a podobne.“.

5. Sťažovateľ arbitrárnosť napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho v súhrne nachádza v nesprávnosti nimi prijatých záverov o tom, že «(i) Iba žiada o znovuprehodnotenie dôkazov z pôvodného procesu, čo ale nie je pravda. O opakované prehodnotenie by išlo vtedy, keby navrhovateľ namietal to isté, čo namietal aj v pôvodnom procese, ale nepripojil by k tomu nič nového. Avšak navrhovateľ pripojil dostatočné množstvo nových skutočností, ktoré v pôvodnom procese ešte neexistovali alebo ktoré boli pre navrhovateľa v dobe pôvodného procesu nedostupné, preto ich v pôvodnom procese nemohol predložiť. A preto tieto v pôvodnom procese prejednané neboli a už z tohto dôvodu potom ide o „nové skutočnosti a dôkazy“. (ii) Nepredložil žiadne nové skutočnosti ani dôkazy, ktorými by vyvrátil alebo spochybnil dôkazy viny z pôvodného procesu, čo ale nie je pravda. Nové skutočnosti, ktoré navrhovateľ predložil (označil) v konaní o obnove náležitým a nespochybniteľným spôsobom vyvracajú a spochybňujú hlavné dôkazy viny - opoznania, lebo menia/preukazujú ich obsah, podstatu a charakter z dôkazov zákonných ako ich súdy označili v pôvodnom procese, na dôkazy nezákonné a nepoužiteľné; z dôkazov vierohodných ako ich súdy označili v pôvodnom procese na dôkazy nevierohodné, nepoužiteľné a porušujúce práva a pod...“ (iii) Namietala také vady pôvodného procesu, ktoré nemožno napraviť obnovou konania, čo ale znova nie je pravda. Lebo... obnova konania slúži na nápravu nesprávnych skutkových zistení, o. i. na základe nových rozhodnutí (ÚS SR: II ÚS 161/12, II ÚS III/2015), na nápravu nedostatkov právoplatného rozhodnutia, na nápravu právnych a justičných omylov, na nápravu porušení práv... atď.».».

6. Sťažovateľ je toho názoru, že súdy konajúce vo veci obnovy konania „porušili právo na súdnu ochranu navrhovateľa, právo na spravodlivý proces vo všetkých jeho aspektoch, aj samotnú podstatu konania o obnove vo všetkých jeho formách“ z dôvodu, že «1. Súdy v obnove konania mali skúmať nie hodnovernosť nových skutočností, ale vykonať porovnanie „starých“ dôkazov s dôkazným významom nových skutočností, čo ale nespravili, 2. Súdy v obnove konania pristúpili ku skúmaniu hodnovernosti nových skutočností a nelegitímnym spôsobom si prisvojili právo vykonať aj definitívne vyhodnotenie nových skutočností, a to hneď a rovno ako nespôsobilých mať za následok iné rozhodnutie, 3. A navyiac vyslovili také závery a také skutkové zistenia, aké z vykonaných nových skutočností predložených v obnove konania pri ich pravdivom, racionálnom a logickom hodnotení vyplývať nemôžu.».».

7. V konkrétnej rovine sťažovateľ podrobne a precízne ozrejmil pochybenia, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v pôvodných trestných procesoch vedených na krajskom súde pod sp. zn. 1 T 1/2005 a sp. zn. 1 T 2/2005 a ktoré rozčlenil do primárnej a sekundárnej roviny a rozdelil osobitne vo vzťahu ku skutkom kvalifikovaným ako lúpežné prepadnutia a osobitne vo vzťahu ku skutkom kvalifikovaným ako vraždy.

8. Ku skutkom kvalifikovaným ako lúpežné prepadnutia sťažovateľ zvýraznil, že „*neexistuje/jú*“ (i) jeho priznanie, (ii) kamerové záznamy, (iii) žiadny svedok/svedkovia okrem predavačiek predajne, ako aj (iv) žiadne stopy, ktoré potvrdzovali jeho prítomnosť na mieste činu. K jeho usvedčeniu súdy pristúpili len na podklade rekognícií vykonaných s predavačkami, ktoré ho spoznali, resp. mali spoznať len (i) na podklade jamky v brade, čo bolo spochybnené znaleckým posudkom, ktorý do konania predložil už v predošlých návrhoch na obnovu konania (sťažovateľ v predošlom období podal celkovo už 7 návrhov, pozn.) a z ktorého vyplynulo, že nie je možné vykonať spoznanie osoby na podklade morfológického znaku, ktorým je jamka v brade, (ii) k prvotnému spoznaniu došlo na podklade fotografií, čo spochybnil odkazom na judikatúru z neskoršieho obdobia o jej nedostatkoch oproti rekognícii „*in natura*“, a napokon (iii) k potvrdeniu totožnosti jeho osoby ako stotožňovanej osoby došlo pri jeho konfrontácii na hlavnom pojednávaní s predavačkami, čo je forma spoznania známa ako agnoskácia, ktorej dôkazný význam oslabuje samotná skutočnosť predošlého oboznámenia sa s totožnosťou páchatel'a a predchádzajúca rekognícia podľa fotografií. Sťažovateľ je toho názoru, že „*novými skutočnosťami - rozhodnutiami ústavného súdu a závermi v nich uvedenými (ÚS SR II ÚS 111/2015), ktoré v pôvodnom procese nemohol predložiť, lebo vtedy tieto buď ešte neexistovali alebo boli pre navrhovateľa nedostupné, náležite preukázal, že súdy v pôvodnom procese dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, ak opoznania získané pred súdom osobne (agnoskáciou) a z fotoalbumov označili za dôkazy preukazujúce vinu navrhovateľa bez dôvodných a rozumných pochybností čím súdy v pôvodnom procese porušili odsúdením navrhovateľa jeho právo na súdnu ochranu, na prezumpciu neviny, jeho právo na spravodlivý proces, na slobodu... a pod. a dopustili sa justičného omylu. Rozhodnutia súdov v pôvodnom procese (a ich odôvodnenia) sú preto neprimerané, nepravdivé, nezákonné, nesprávne, svojvoľne... a vecne neutržateľné, čím sú splnené všetky podmienky pre povolenie obnovy.*“.

9. Ku skutku právne kvalifikovanému ako skutok vraždy poškodenej [REDAKOVANÉ] sťažovateľ namietol v prvom rade postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré najprv začali trestné stíhanie len vo veci napriek tomu, že „*do uznesenia uviedli také tvrdenia, že zo spáchania predmetného skutku považujú za podozrivú osobu práve obvineného*“, pričom k vzneseniu obvinenia pristúpili až 6 mesiacov potom, v dôsledku čoho „*sú všetky dôkazy od začiatku stíhania do doby vznesenia obvinenia nezákonné a ako také sa v spise nemôžu nachádzať*“. V ďalšom poukázal na to, že v pôvodnom konaní „*neboli urobené znalecké skúmania na to, akou zbraňou bola [REDAKOVANÉ] zastrelená*“. V tejto súvislosti sťažovateľ namietol, že «*Znalci z odboru súdneho lekárstva uviedli len to, že našli dve zranenia. Jedno strelou do ucha, kde sa našiel projektil zodpovedajúci malokalibrovej strele. Ale že smrť spôsobila „zbraň“, ktorá na čele hlavy spôsobila vstupné rany o veľkosti 0.8 mm a vzadu na hlave výstupnú o veľkosti 1,2 cm. Avšak znalci sa už vyhli tomu, aby komentovali alebo určovali aká zbraň tieto zranenia spôsobila, kde toto určiť bolo smerodajné, lebo práve toto bolo príčinou smrti poškodenej. Potom sa už urobili iba odborné vyjadrenia z odboru balistiky na zaistené veci, ale stále nie na to, aká zbraň spôsobila smrť obete.*». Z uvedených dôvodov preto podľa sťažovateľa „*súdy absenciu týchto znaleckých skúmaní v pôvodnom procese iba nahradili vlastnými závermi, kde uviedli, že [REDAKOVANÉ] strelil do čela hlavy navrhovateľ nezistenou malokalibrovou zbraňou*“. V závere znaleckého skúmania sťažovateľ oponoval vlastným balistickým znaleckým posudkom, podľa ktorého „*[REDAKOVANÉ] bola do čela hlavy strelená zbraňou kalibru 7,65 mm*“. Sťažovateľ porovnaním skutkových okolností tejto veci so skutkovými okolnosťami inej trestnej veci, ktorá sa stala

v Českej republike a ktorú pozitívne v prospech sťažovateľa posúdil aj tamojší ústavný súd, dospel k záveru, že „*pokiaľ znalecký posudok predložený odsúdeným spochybňuje závery pôvodného znalca v tom zmysle čo spôsobilo smrť obete, prima facie tým vznikla pochybnosť o správnom zistení skutkového stavu, konkrétne mechanizme zranenia obete*“, na podklade čoho sťažovateľ odôvodňuje opodstatnenosť ním podaného návrhu na obnovu konania a dožaduje sa revízie svojej trestnej veci. Napokon dôvodnosť svojho návrhu na obnovu konania sťažovateľ podporil aj návrhom na vypočutie svedka, a to [REDAKOVANÉ], ktorý čestným prehlásením ozrejmil, že páchatelom skutku nebol sťažovateľ, ale [REDAKOVANÉ], ktorého osobne videl zastreliť poškodenú [REDAKOVANÉ].

10. Ku skutku vraždy [REDAKOVANÉ] sťažovateľ na podklade ním zabezpečených znaleckých posudkov podľa svojho názoru skutkovo ustálil, že „*vzhľadom na svoju výšku nie je páchatelom skutku vraždy [REDAKOVANÉ] a že [REDAKOVANÉ] nebol zastrelená zbraňou Margolin v. č. C 2300 P, ale inou, sú to zásadné dôkazy, ktoré zásadným spôsobom vyvracajú skutkové zistenia súdov v pôvodnom procese.*“. Analógiou k inej trestnej veci, ktorá sa stala v Českej republike a ktorej podobnú skutkovú okolnosť spočívajúcu vo výške páchatel'a ako strelca pozitívne posúdil v prospech sťažovateľa aj tamojší ústavný súd, ktorý ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o zamietnutí návrhu obnovy konania vyhovel, sťažovateľ uzavrel, že „*«náležitým spôsobom preukázal splnenie dôvodov pre povolenie obnovy konania lebo ak sa preukázu skutkové okolnosti tvrdené navrhovateľom, že [REDAKOVANÉ] bola zastrelená „inou zbraňou“ súd už nielen môže, ale už musí vyniesť iné rozhodnutie o vine, lebo v spise neexistujú žiadne dôkazy, ktoré by navrhovateľa s takouto „inou zbraňou“ spojovali. Navrhovateľ nebol z držby, vlastníctva, používania takejto zbrane nikdy odsúdený a ani obvinený. V každom prípade platí, že nevyplýva zatiaľ nič, prečo by uvedené novoty k inému rozhodnutiu viesť nemohli.*».

11. V súhrne sťažovateľ uzavrel, že „*k správnym skutkovým zisteniam dôjde súd len vtedy, ak vykoná a vyhodnotí všetky dôkazy. Ale ak neboli urobené skúmania na výšku strelca, na to aká zbraň spôsobila smrť obeti, ak neboli urobené znalecké skúmania na overenie priebehu skutkových dejov tvrdených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ak neboli správne zdokumentované miesta činu, ak neboli urobené rekonštrukcie skutkov aj s navrhovateľom (v prípade skutku vraždy [REDAKOVANÉ] vôbec s nikým) atď., to znamená, že súdy v pôvodnom procese nemali k dispozícii všetky podstatné dôkazy, tak to už v samej svojej podstate vylučuje možnosť, že dospeli k správnym skutkovým zisteniam.*“.

12. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie poukázal aj na podľa jeho názoru procesné vady pôvodných konaní, ktoré by bolo možné podľa jeho predstáv napraviť povolením obnovy konania v jeho trestných veciach. V tejto súvislosti sťažovateľ namietol to, že v pôvodných konaniach bol nedôsledne zisťovaný (i) pomer prokurátora k svedkom, (ii) pomer svedkov k veci bol zisťovaný len u polovice svedkov a (iii) u niektorých svedkov sa nezisťoval pomer k jeho osobe ako obžalovanému. Zároveň sa v pôvodných konaniach nevyhotovoval zvukový záznam z hlavných pojednávaní, ale výpovede boli protokolované len na podklade pokynov súdu, a preto nie je možné objektívne vyhodnotiť skutočný obsah výpovedí vrátane jeho osoby so znením zaprotokolovaných výpovedí, čo by bolo možné v prípade prehratia zvukových záznamov. Práve túto skutočnosť sťažovateľ považuje za ďalšiu novú skutočnosť opodstatňujúcu povolenie obnovy konania. Porušenie svojich práv v dôsledku nepovolenia obnovy konania sťažovateľ nachádza aj v procesnom nedostatku súdov v pôvodnom konaní, keď došlo k vylúčeniu skutkov lúpežných

prepadnutí na samostatné konanie, a to predovšetkým z dôvodu neprekročenia maximálnej 5-ročnej lehoty trvania väzby. Podľa sťažovateľa „Porušenie práva na nestranný súd teda zjavne vyplýva z toho ako súd konal, postupoval, rozhodol a ako zdôvodnil svoje rozhodnutia vo vzťahu k navrhovateľovi: (i) vylúčil ho na samostatné konanie z dôvodu rýchlosti, čo je neprijateľný dôvod. Nevysvetlil prečo nebola nutná rýchlosť aj voči spoluobvineným, (ii) nevysvetlil prečo napr. za skutok lúpeže v Malackách má byť stíhaná zvlášť navrhovateľ a zvlášť [REDAKOVANÉ], (iii) voči vylúčeniu veci nedal možnosť namietať, (iv) už vopred mal snahu a presvedčenie, že dosiahne odsúdenie navrhovateľa. Ak by neexistovala snaha a presvedčenie, že dosiahne odsúdenie navrhovateľa vinným už prvým rozsudkom, neexistoval by ani dôvod vylúčenia veci navrhovateľa na samostatné konanie, atď.“.

13. Sťažovateľ opodstatnenosť ním podaného návrhu na povolenie obnovy konania zakladá aj na tom, že v pôvodných konaniach nemal k dispozícii také procesné inštitúty trestného konania, aké sú k dispozícii v súčasne platnom Trestnom poriadku, ktorých využitím by si mohol privodiť iné rozhodnutie o treste. Sťažovateľ v tejto súvislosti predovšetkým namieta nemožnosť využitia konania o dohode o vine a treste, pričom je podľa jeho názoru zrejmé, že v súčasnosti platný Trestný poriadok nadobudol účinnosť až po jeho odsúdení, a to po tom, čo predošlý Trestný poriadok stratil účinnosť. Ako ďalšiu výhradu tentoraz podporenú aj najnovšou judikatúrou ESLP (napr. vo veci Adamčo proti Slovenskej republike) sťažovateľ uviedol nemožnosť v pôvodnom konaní zhodnotiť usvedčujúce výpovede spoluobžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] oproti výhodám, ktoré získali za usvedčujúce výpovede proti jeho osobe. V tejto súvislosti sťažovateľ skonštatoval, že je «(i) porušením práva na spravodlivý proces, ak sa spolupracujúcemu svedkovi poskytnú výhody (napr. za jeho výpoveď proti inej osobe) a ak tieto boli prijaté výlučne právomocou prokuratúry, kde tieto rozhodnutia nie je možné podrobiť súdnej kontrole alebo ak neboli podrobené súdnej kontrole, (ii) porušením práva, ak súdy v pôvodnom procese nevykonali náležitú kontrolu pri dôkazoch získaných od „spolupracujúcich svedkov“ v korelácii s významom výhody, ktorú za svoje tvrdenia získali, (iii) porušenie týchto práv je možné napraviť len obnovou konania.».

14. V závere sťažovateľ skonštatoval, že v jeho prípade „došlo k odopretiu spravodlivosti“, a preto „musia súdy ísť aj nad rámec zákona ak je to potrebné na poskytnutie súdnej ochrany. Napr. majú možnosť použiť sudcovskú tvorbu práva - ÚS SR: II ÚS 111/2015 alebo postup zadefinovaný napr. aj v náleze ÚS SR: III ÚS 456/2021 (nakolko navrhovateľ svoje návrhy na obnovu konania uplatnil aj podľa čl. 47 Charty základných práv EÚ), a pod. a umožniť nápravu tým opravným prostriedkom, ktorý ešte má dotknutá osoba k dispozícii.“. Podľa sťažovateľa preto „ak občan SR je obeťou takých porušení práva ako sú právo na slobodu, právo na spravodlivý proces, právo na súkromný a rodinný život, a pod. má právo na účinný opravný prostriedok (čl. 13 Dohovoru), účinný opravný prostriedok s prístupom k súdu (čl. 47 Charty), právo na súdnu ochranu, a pod. a opravný prostriedok je účinný len vtedy ak je ním možné dosiahnuť nápravu namietaných porušení práv alebo porušení práv, ktorých je dotknutá osoba obeťou.“. Táto názorová línia je podľa sťažovateľa umocnená aj tým, že v návrhu na povolenie obnovy konania namietol „také vady pôvodného procesu o ktorých už aj napríklad ÚS SR a ČR rozhodli, že sú napravitel'né obnovou konania. K tomu potom ešte pristupuje tá skutočnosť, že súdy v obnove konania odignorovali/odmietli aj všetku vyššie uvedenú argumentáciu navrhovateľa k meritu návrhom na povolenie obnovy konania, čo súdy navyše ani nijako nevysvetlili a neodôvodnili. Ústavný súd SR už rozhodol, že sa pri svojom rozhodovaní stotožňuje aj s judikatúrou ÚS ČR a aj všeobecných súdov

ČR v trestných veciach (ÚS SR: I ÚS 670/2005, III ÚS 392/2010, III ÚS 110/2012, IV ÚS 163/2012, I ÚS 302/2015) a taktiež rozhodol, že imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právne istoty, ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď - teda aby sa o rovnakej veci rozhodol rovnakým spôsobom (ÚS SR; ÚS 36/95).“.

15. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal vo veci tento nález: „1. Základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu, na spravodlivý proces, na prístup k súdu, na prezumpciu neviny a na účinný opravný prostriedok (aj) s prístupom k súdu, zaručované najmä v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1,2, Dohovoru, v čl. 13 Dohovoru, v čl. 47 Charty základných práv EÚ a v čl. 2 ods. 2, 36 ods. 1, 40 ods. 2, v čl. 37 a 38 Listiny základných práv a slobôd postupom, konaním a rozhodnutím súdov vo veci obnovy konania na KS Nitra v k. č. 4 Ntok 2/2022 a v konaní na Najvyššom súde SR k. č. 3 Tost 2/2023 a na KS Nitra v k. č. 4Ntok 1/2022 a v konaní na Najvyššom súde k. č. 3 Tost 7/2023 porušené boli.

2. Ústavný súd týmto zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 03.05.2023 č. 3 Tost/2/2023 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 03.05.2023 č. 3 Tost/7/2023 a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania...“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie primárne základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením princípu prezumpcie neviny podľa čl. 40 ods. 2 listiny a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré ani v trestnej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 T 1/2005 a ani v trestnej veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 T 2/2005 nevyhoveli návrhom sťažovateľa na obnovu konania. V sekundárnej rovine sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia čl. 2 ods. 2 listiny, čl. 37 a čl. 38 listiny a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a podľa čl. 47 charty.

17. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. Judikatúrne východiská všeobecne:

18. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach

fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Zároveň každý ma teda právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06) alebo závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

20. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru ESLP Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom.

III.2. Judikatúrne východiská pri obnove konania:

21. Vo všeobecnom ponímaní inštitút obnovy konania predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci znovu konať a rozhodovať vo veciach, ktoré už boli právoplatne rozsúdené. Obnova konania slúži predovšetkým na nápravu nesprávnych skutkových zistení na základe nových skutočností, rozhodnutí alebo dôkazov, ktoré nebolo možné v pôvodnom konaní použiť (II. ÚS 161/2012, IV. ÚS 578/2020).

22. V konaní o povolenie obnovy konania (*iudicium rescindens*) podľa Trestného poriadku príslušný všeobecný súd nepreskúmava zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia, ale posudzuje otázku, či nové skutočnosti alebo dôkazy skôr neznáme v spojení s dôkazmi už vykonanými môžu odôvodniť iné rozhodnutie vo veci, než ktoré bolo skôr vydané. Rovnako tak nie je účelom konania o povolenie obnovy konania posudzovať vinu odsúdeného (III. ÚS 406/2014, II. ÚS 111/2015).

23. Konanie o povolenie obnovy konania teda pozostáva zo skúmania prípustnosti návrhu a skúmania odôvodnenosti návrhu. Súd tak najskôr skúma formálne náležitosti návrhu na povolenie obnovy konania (§ 399 ods. 1 Trestného poriadku), ďalej sa musí zaoberať tým, či navrhovateľ vo svojom návrhu tvrdí Trestným poriadkom predpokladané dôvody na povolenie obnovy konania, a konečne skúma odôvodnenosť návrhu, t. j. či sú uvádzané skutočnosti a dôkazy spôsobilé na to, aby bolo v obnovenom konaní možné dosiahnuť iné rozhodnutie vo veci (§ 394 Trestného poriadku, II. ÚS 111/2015).

24. Pri posudzovaní odôvodnenosti návrhu na povolenie obnovy konania príslušný súd skúma, či sú navrhovateľom označené nové skutočnosti alebo dôkazy spôsobilé zabezpečiť mu v obnovenom konaní priaznivejšie rozhodnutie. Potenciál takto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov nemožno hodnotiť izolovane, ale je potrebné ich hodnotiť vo vzťahu ku skutočnostiam a k dôkazom, na základe ktorých súd ustálil skutkové zistenia v pôvodnom konaní. Treba však zároveň zdôrazniť, že hodnotenie spôsobilosti označených skutočností alebo dôkazov sa má pohybovať v rovine pravdepodobnosti. Podmienkou na povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo dôkazy nepochybne povedú ku skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania (III. ÚS 406/2014). Možnosť takého záveru musí byť na druhej strane reálna, nielen hypotetická – k tomu pozri aj bod 48 tohto odôvodnenia.

III.3. Napadnuté uznesenia krajského súdu:

25. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

26. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy alebo iné orgány verejnej moci. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným všeobecným súdom alebo iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

27. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť nepripustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

28. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Ntok 1/2022-152 z 15. novembra 2022 riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Ntok 2/2022-274 z 29. septembra 2022 riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 3 Tost 2/2023 z 3. mája 2023 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Vzhľadom na toto zistenie ústavný súd

odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

III.4. Napadnuté uznesenia najvyššieho súdu:

29. Vzhľadom na to, že argumentácia najvyššieho súdu v uznesení č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023 je totožná (rozumej aj slovne totožná, nielen po obsahovom význame, pozn.) s argumentáciou najvyššieho súdu v uznesení č. k. 3 Tost 2/2023 z 3. mája 2023, ústavný súd pristúpil k parciálnej citácii argumentácie najvyššieho súdu z uznesenia č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023, pričom svoje závery následne rozvedie spoločne k oboj napadnutým uzneseniam najvyššieho súdu.

30. Najvyšší súd najprv sťažovateľovi ozrejmil podstatu konania o obnove konania, k čomu uviedol, že *„účelom obnovy konania nie je revízia pôvodného konania, čo do verifikácie a prehodnocovania už vykonaných (a obsahovo nezmenených) dôkazov, či skutočností, na základe ktorých bol ustálený skutkový stav súdom/súdmi v pôvodnom konaní, ani preskúmavanie vecnej správnosti rozhodnutia (R 6/1997), či zákonnosť postupu súdu vo vzťahu k obhajobe (R 35/1988). Účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku, pre ktorý zákon taxatívne (t. j. konečným výpočtom) stanovuje dôvody charakteristické svojou rigoróznosťou kvôli ich možnému zásahu do stability a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia, je odstrániť nedostatky skutkového charakteru spočívajúce najmä v neúplnosti zhromaždených skutočností a dôkazov, na ktorých je právoplatné rozhodnutie postavené.“*

31. V nadväznosti na účel obnovy konania je (i) skutočnosťou súdu skôr neznámou *„objektívne existujúci jav, ktorý nie je v tej istej veci dôkazom, ale ktorý môže mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, alebo rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúce porušenie základných ľudských práv alebo slobôd obvineného bez možnosti nápravy jeho negatívnych dôsledkov [§ 394 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku], resp. situácia predpokladaná § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, ktorá reaguje primárne na aplikáciu takého zákonného ustanovenia vo vzťahu k odsúdenému, ktoré bolo neskôr v osobitnom type konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vyslovené za nesúladné s Ústavou Slovenskej republiky a priamo negatívne ovplyvnilo postavenie odsúdeného.“* a (ii) novým dôkazom je *„dôkaz, ktorý nebol zahrnutý do pôvodného konania, t. j. nebol v konaní vôbec uplatnený alebo vykonaný, prípadne ak takýto dôkaz bol síce v pôvodnom konaní vykonaný, avšak po právoplatnosti rozhodnutia nadobudol nový obsah (R 72/1980).“*

32. V ďalšom najvyšší súd neprijal argumentáciu sťažovateľa, ktorou *„(i) namietal nezákonnosť trestného procesu (nemalo dôjsť k vylúčeniu veci na samostatné konanie, v prípravnom konaní nemožno prihliadať na dôkazy zabezpečené po začatí trestného stíhania pred vznesením obvinenia a pod.)“*, ako aj (ii) v jednej rovine procesné chyby pôvodného konania (napr. vylúčenie jeho trestnej veci na samostatné konanie) a v ďalšej rovine spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných súdmi v pôvodnom konaní (napr. nehodnovernosť svedkov a pod.)“ z dôvodu, že *„tak namietal buď chyby právne, na odstránenie ktorých z povahy neslúži inštitút obnovy konania alebo síce chyby skutkové, avšak také, ktoré majú svoj podklad v námietke o nesprávnom hodnotení dôkazov súdmi v pôvodnom konaní, čím zvyšuje inštitút obnovy konania na ďalšie, v podstate treťoinštančné konanie vo vzťahu k správnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní.“*

33. V súhrne najvyšší súd skonštatoval, „že chyby, ktoré odsúdený svojím návrhom na povolenie obnovy konania vytýkal súdom v pôvodnom konaní, teda primárne ako prvostupňovému súdu Krajskému súdu v Nitre. resp. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolaciemu, nie sú chybami, ktoré možno odstrániť prostredníctvom inštitútu obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku a primárne teda z pohľadu navrhovateľa ide o námietky, ktoré vecne nezodpovedajú žiadnemu z dôvodov obnovy konania a preto nie sú ani preskúmateľné v tomto type konania a bez ohľadu na to, či k takýmto chybám došlo alebo nie, nemôžu predstavovať dôvod pre povolenie obnovy konania.“.

34. Osobitne najvyšší súd nesúhlasil s opodstatnenosťou sťažovateľom predkladanej argumentačnej línie, podľa ktorej sa za nové skutočnosti a dôkazy majú považovať rozhodnutia vyšších súdnych autorít, ako sú ústavný súd a ESLP, „len preto, že boli vydané až po jeho právoplatnom odsúdení a teda v podstate nimi v pôvodnom konaní nemohol argumentovať“, z dôvodu jej nesprávnosti a rozpornosti so zákonnými podmienkami obnovy konania vyplývajúcimi z § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale aj z § 394 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku, keďže neboli vydané v trestnej veci sťažovateľa. V naznačenom smere podľa najvyššieho súdu „Ani rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré odsúdený zdôrazňoval a v ktorých videl analógiu s jeho procesným postavením v danej veci (Mucha a Adamčo proti Slovenskej republike), svojimi závermi vo výsledku ani nezodpovedajú procesnej situácii, v ktorej sa v pôvodnom konaní nachádzal odsúdený a teda sú argumentačne neaplikovateľné na daný prípad. Zásada prezumpcie neviny odsudzujúcim rozsudkom danej veci ani nemohla byť voči odsúdenému porušená už len preto, že tomuto rozsudku žiadny iný rozsudok, týkajúci sa odsúdeného, ktorý by bol skutkovo prepojený s danou vecou, ani neexistoval; resp. argumentácia, podľa ktorej vina odsúdeného v pôvodnom konaní nebola ustálená výlučne na základe výpovedí pôvodne spoluobvinených ale aj na základe iných dôkazov, pričom navyše títo v skutkovej spojitosti s danou vecou napokon aj boli právoplatne odsúdení, a to bez významných benefitov).“.

35. Taktiež najvyšší súd nezistil prítomnosť procesnej situácie predpokladanej § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku. K tejto otázke najvyšší súd rozviedol, že „Inštitút obnovy konania svojou povahou neslúži ani účelu zvratu pôvodného súdneho rozhodnutia z dôvodu zmeny práva, a to ani v prípade, že by došlo k takej zmene v prospech odsúdeného. V žiadnom prípade totiž nemožno konštatovať porušenie zákona v neprospech odsúdeného v pôvodnom konaní z dôvodu až neskoršej zmeny zákona v jeho prospech, už bez ohľadu na to, či v danom prípade k takej zmene došlo alebo nie. V tomto smere polemiku odsúdeného o tom, že by bol v priaznivejšom procesnom postavení, pokiaľ by trestný proces s ním pôvodne vedený bol aplikovaný podľa dnes platného a účinného Trestného poriadku, nemožno prijať (napríklad argument odsúdeného o nemožnosti urobiť tzv. vyhlásenie o vine alebo uzavrieť dohodu o vine a treste).“.

36. Napokon najvyšší súd k tejto časti sťažovateľovej argumentácie uzavrel, že „Námietky proti spôsobu hodnotenia dôkazov v pôvodnom konaní súdmi oboch inšancií, v konečnom dôsledku sa domáhajúci záveru, že v pôvodnom konaní odsúdený nemohol byť odsúdený uznaný za vinného keď mala byť aplikovaná zásada *in dubio pro reo*, nemožno preskúmavať na podklade návrhu odsúdeného na povolenie obnovy konania, keďže tento inštitút ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži ako nástroj žiadnemu subjektu oprávnenému taký návrh podať na prieskum správnosti hodnotenia dôkazov súdmi v pôvodnom konaní.“. V tomto ohľade k sťažovateľom vytknutému nedostatku pôvodného konania, počas ktorého sa z hlavného pojednávania nevyhotovoval zvukový

záznam, najvyšší súd doplnil, že „odsúdený nemôže úspešne namietať, a už vôbec nie prostredníctvom inštitútu obnovy konania, porušenie práva na obhajobu tým, že priebeh hlavného pojednávania nebol v pôvodnom konaní nahrávaný, keď v čase pôvodného konania právna úprava vôbec povinnosť vytvárať zvukový záznam z hlavného pojednávania neupravovala (už odhliadnuc od toho že svojou povahou ide o námietku procesnej povahy nesubsumovateľnú pod akýkoľvek dôvod obnovy konania). Námietky proti nezákonnosti zabezpečenia a následného nezákonného vykonania dôkazov vecne taktiež nezodpovedajú žiadnemu z dôvodov obnovy konania [podľa aktuálneho právneho stavu ide o námietku subsumovateľnú pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku].“.

37. Poslednou otázkou, ktorou sa najvyšší súd zaoberal, bola prípustnosť nového dôkazu, a to výsluchu svedka [REDAKOVANÉ], ktorý čestným prehlásením svedčil v prospech nespáchania skutku vraždy [REDAKOVANÉ] sťažovateľom, a možnosť vyhodnotenia tohto dôkazu pre účely obnovy konania aj bez jeho vypočutia. Najvyšší súd k tejto otázke podrobne rozviedol:

„K takpovediac novoobjavenému svedkovi [REDAKOVANÉ], ktorého vypočutia sa v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania odsúdený dovoľáva na verejnom zasadnutí, a ktorého návrhu súd I. stupňa nevyhovel a vec prerokoval na neverejnom zasadnutí, nadriadený súd upriamuje pozornosť k povahe inštitútu obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku, kde ide o konanie návrhové.

Z toho vyplýva, že dôkazy a skutočnosti súdu skôr neznáme, alebo iné zákonom predpokladané podmienky umožňujúce povoliť obnovu konania podľa Trestného poriadku, nevyhnutne osoba podávajúca návrh na povolenie obnovy konania musí uviesť už v samotnom takom návrhu, pretože týmto návrhom vymedzuje samotný predmet konania, čím určuje súdu rozsah jeho prieskumnej povinnosti, a tým vytvára procesný rámec celého konania o takom návrhu, primárne vo vzťahu k skutočnostiam, ktoré sám navrhovateľ označuje za nové dôkazy alebo skutočnosti súdu skôr neznáme podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Súd len na podklade takého návrhu oprávnenej osoby na jeho podanie disponuje procesným rámcom pre posúdenie týchto skutočností a dôkazov z pohľadu potreby vykonania takýchto dôkazov alebo inému prevereniu navrhovateľom uvádzaných skutočností, a v týchto navrhovateľom určených mantineloch aj posudzuje a vyhodnocuje otázku, či v zmysle § 402 ods. 2 Trestného poriadku návrh na povolenie obnovy konania obsahuje (alebo neobsahuje) tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním. čo je rozhodujúce pre určenie procesnej forme prejednania veci z pohľadu potreby vykonania verejného zasadnutia alebo možnosti jej prejednania aj na neverejnom zasadnutí.

Mylná je teda predstava navrhovateľa na povolenie obnovy konania, ktorý len formálne podávajúci návrh na povolenie obnovy konania v skutočnosti žiadnym novým dôkazom ani skutočnosťou odôvodňujúcou obnovu konania nedisponuje taký dôkaz ani skutočnosť v návrhu neoznačuje, pričom taký návrh podáva len so zámerom vytvoriť si procesný priestor v očakávaní získania a zabezpečenia takého nového dôkazu až v samotnom konaní o návrhu na povolenie obnovy (t.j. až po jeho podaní). Podanie takéhoto návrhu je dôvodom na jeho zamietnutie (alebo odmietnutie podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku) pre neexistenciu podmienok na povolenie obnovy konania už len z toho dôvodu, že splnenie takých podmienok sám navrhovateľ vôbec v návrhu neuvádza.

Primárne z pohľadu § 394 ods. 1 Trestného poriadku pôjde o procesnú situáciu, keď návrh vôbec neobsahuje akékoľvek nové skutočnosti alebo dôkazy. Vo vzťahu k ďalším, až s odstupom času po podaní návrhu navrhovateľom označeným skutočnostiam a dôkazom, ktoré navrhovateľ v návrhu neuplatnil, je potom vecou úvahy konajúceho súdu zhodnotiť povahu takto novo navrhovaného dôkazu alebo novo uvádzanej skutočnosti, ako aj okolností, za ktorých taký návrh odsúdený zrazu predkladá, respektíve spôsobu akým navrhovateľ zrazu takýto dôkaz zistil alebo získal, s možnosťou súdu vyhodnotiť taký návrh aj ako neopodstatnený.

V posudzovanom prípade, odsúdený v návrhu na povolenie obnovy konania ktorý doručil súdu I. stupňa už 9. marca 2022 a ktorý v ďalšom opakovane doplňal (už vyššie označenými písomnými podaniami), odôvodniac ho napokon aj prostredníctvom obhajcu v máji 2022 - žiadny nový dôkaz alebo skutočnosť neuvádzal.

Svedka [REDAKOVANÉ], ktorý podľa odsúdeného má byť dokonca novoobjaveným očitým (priamym) svedkom vraždy poškodenej [REDAKOVANÉ], a ktorý má potvrdzovať, že túto poškodenú neusmrtil odsúdený [REDAKOVANÉ] ale [REDAKOVANÉ] a ktorá bola spáchaná v období máj až jún 2001, o ktorom akýkoľvek dôkazné zdokumentovaný poznatok teda už približne 22 rokov neexistuje, ani sám odsúdený v návrhu vôbec nespomínal, neuvádzal a neoznačoval.

Až s odstupom času (približne šiestich mesiacov) po podaní návrhu na povolenie obnovy konania, a to písomným podaním datovaným dňom 28. septembra 2022 (doručeným Krajskému súdu v Nitre 30. septembra 2022) zrazu nad rámec dovtedy produkovanej argumentácie a návrhu z marca 2022 toho to svedka označoval ako nový a významný dôkaz potvrdzujúci už vyššie uvedené skutočnosti, navyše v spojení tejto skutočnosti s okolnosťami uvádzanými odsúdeným aj s ním predloženým čestným vyhlásením osoby v ňom označené ako [REDAKOVANÉ], ktorý má byť spoluväzňom s odsúdeným v identickom ústave na výkon trestu odňatia slobody, je potom obhájitelný záver súdu I. stupňa, podľa ktorého návrh odsúdeného na povolenie obnovy konania je len opakovaním už skôr ním podaných, procesné neúspešných návrhov obdobnej povahy (v ktorých rovnako ako v posudzovanom prípade odsúdený neuviedol žiadny nový dôkaz ani skutočnosť súdu skôr neznámu, a tým skôr neuviedol akýkoľvek nový dôkaz alebo skutočnosť, ktoré by vo výsledku mohli viesť k zmene pôvodného odsudzujúceho rozhodnutia vo vzťahu ku ktorémukoľvek jeho výroku a teda boli spôsobilé pre obnovu pôvodného trestného procesu), pretože odsúdený vo svojom návrhu [REDAKOVANÉ] ako novozistený dôkaz súdu skôr neznámy vôbec neoznačil ani neuplatnil, a ani okolnosti oneskoreného náhleho zistenia takéhoto svedka, aj v spojení s dôkazmi, na základe, ktorých bola uznaná vina odsúdeného pre skutok v bode 3/ odsudzujúceho rozhodnutia (na ktoré v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal aj súd I. stupňa), nevytvárajú dôvodný predpoklad, že by jeho vypočutím boli splnené podmienky na povolenie obnovy konania.“

III.5. Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu:

38. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť,

pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

39. Ústavný súd v prvom rade vo všeobecnej rovine poukazuje na to, že v konaní o povolení obnovy konania nie je povinnosťou konajúcich súdov *a priori* prijať sťažovateľom ponúknuté dôkazy a osvojiť si ich vyhodnotenie z pohľadu sťažovateľa, povinnosť konajúcich súdov sa obmedzuje len na posúdenie závažnosti, resp. kvality týchto dôkazov a následnú formuláciu odpovede, prečo tieto dôkazy považujú/nepovazujú za také, ktoré by spĺňali parametre tzv. nového dôkazu predvídaného § 394 ods. 1 Trestného poriadku (I. ÚS 202/2015, IV. ÚS 578/2020, IV. ÚS IV. ÚS 118/2022, IV. ÚS 395/2022).

40. V konfrontácii so sťažovateľom navrhovanou koncepciou, ktorou sa snaží docieľiť aj prostredníctvom ústavného súdu revíziu skutkových okolností svojich trestných vecí vedených krajským súdom pod sp. zn. 1 T 1/2005 a sp. zn. 1 T 2/2005, ústavný súd v širších súvislostiach pripomína, že mu ako ochrancovi ústavnosti neprináleží sa vyjadrovať ku skutkovej podstate skutočností, na podklade ktorých bola alebo nebola vyvodená trestnoprávna zodpovednosť určitej osoby, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť/dôvodnosť, resp. to, či sú/nie sú postačujúce na záver o jej danosti. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch, a to z pohľadu, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami dotknutej veci. Ústavný súd teda nie je možné vnímať ako tzv. skutkový súd, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. V naznačených súvislostiach ústavný súd už judikoval, že «Ústavný súd nerozhoduje v predmetnej veci patriacej do právomoci všeobecných súdov, teda nerieši „kauzu“, ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ak by aj sám dospel (pri riešení na úrovni zákona alebo skutkového stavu) k odlišným záverom, nie je to dôvod na zrušenie ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, ak subjekt rozhodovania odôvodnil svoje závery dostatočnými a bez zjavného excesu produkovanými úvahami na svojej, teda zákonnej alebo podzákonnej úrovni.» (uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 399/2022 zo 6. septembra 2022 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 83/2022). Práve uvedené „ústavné mantinely“ predurčujú a zároveň limitujú prieskumnú právomoc ústavného súdu, ktorá sa teda obmedzuje len na prieskum ústavnej udržateľnosti vyslovených záverov orgánu verejnej moci, teda posúdenie ústavnej príliehavosti odôvodnenia prijatých záverov tohto orgánu v konfrontácii s obsahom aplikovanej právnej normy a okolnosti veci. Nie je možné teda očakávať, že ústavný súd rozhodne na základe ústavnej sťažnosti o povolení obnovy konania (pozitívne alebo negatívne) tak, ako keby bol v postavení procesne činného senátu krajského súdu alebo najvyššieho súdu, môže len preskúmať, či napadnuté uznesenia najvyššieho súdu nie sú excesom oproti ústavne konformnému použitiu podkladovej zákonnej úpravy.

41. Po oboznámení sa s obsahom napadnutých uznesení najvyššieho súdu, ktoré ústavný súd posudzoval spoločne vzhľadom na rovnakú právnu argumentáciu (vyjadrenú nielen obsahovo, ale aj slovne totožnou/rovnakou argumentáciou, pozn.), ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v obidvoch prípadoch konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie vecí interpretoval a aplikoval (predovšetkým § 394 ods. 1 a § 399 ods. 2 Trestného

poriadku, pozn.), jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Najvyšší súd z hľadiska svojej vyslovenej právnej argumentácie postačujúcim a zrozumiteľným, ako aj ústavne súladným spôsobom zdôvodnil, prečo nepovažoval sťažovateľom predostretú argumentáciu za spôsobilú na obnovu konania. Bolo to tak preto, že sťažovateľ sa predovšetkým domáha prehodnotenia dôkazov vykonaných v jeho pôvodných trestných konaniach vedených krajským súdom pod sp. zn. 1 T 1/2005 a sp. zn. 1 T 2/2005, ktorým pripisuje nový obsahový význam, keď sa ich snaží skutkovo porovnávať s inými trestnými vecami, čo už ale prekračuje rámec autonómie hodnotenia dôkazov súdom v konkrétnom prípade. Hodnotenie dôkazov je „voľné“, procesne rámcované len vnútorným presvedčením súdu a zohľadnením dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach (§ 2 ods. 12 aktuálne účinného Trestného poriadku, rovnako § 2 ods. 6 Trestného poriadku v znení účinnom pred 1. januárom 2006), čo, samozrejme, neznamená, že skutkové závery nemusia byť dostatočne odôvodnené a nepodliehajú revízií súdu so skutkovou právomocou (predovšetkým teda súdu rozhodujúceho o riadnom opravnom prostriedku).

42. Podstatné pre podstatu veci sú okolnosti, ktoré najvyšší súd objasnil tak, ako to je uvedené v bodoch 30 až 33 tohto odôvodnenia, a ktoré sťažovateľ (nesprávne interpretujúc ním účelovo označené rozhodnutia) odmieta reflektovať, aj keď sú chronicky známe a používané v aplikačnej praxi, keďže mu nevyhovujú z hľadiska rozlíšenia medzi pôvodným konaním vedúcim k právoplatnému odsúdeniu a konaním o obnove konania, ktoré nie je mechanickým pokračovaním pôvodného konania a predstavuje prvok mimoriadnosti, teda výnimočnosti, reflektujúcej nový skutkový prvok, a to aj v prípade, ak by malo byť novou skutočnosťou uvedenou v § 394 Trestného poriadku novo vydané rozhodnutie súdu vrátane rozhodnutia vysokej súdnej autority. Nejde teda o rozhodnutia, ktoré na judikatúrnej báze definujú kvalifikačnú správnosť/nesprávnosť rozhodovania alebo procesnú prípustnosť/nepripustnosť použitia dôkazov za určitých podmienok podľa stále platnej a účinnej právnej úpravy – tie môžu odhaliť chybu rozhodovania alebo konania mu predchádzajúceho, ktorá sa však nerieši obnovou konania, ale opravnými prostriedkami (ako prostriedkami nápravy). Ich použitie je však časovo obmedzené, pričom opravné prostriedky v trestnom konaní nepožaduje ústava a dohovor požaduje v čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (s výnimkami) len (svojou povahou) odvolací prieskum, keď obnovu konania v čl. 4 ods. 2 označeného protokolu pripúšťa, avšak nenariaďuje (rovnako mimoriadny opravný prostriedok reagujúci na chyby konania a rozhodovania, akému zodpovedá v právnom poriadku Slovenskej republiky dovolanie). Zároveň obnova konania podľa Trestného poriadku nepodlieha premlčaniu, ak by jej povolenie bolo v prospech obvineného, je však potrebné rešpektovať skutkový charakter tohto inštitútu (s ďalej uvedenými výnimkami). V tomto kontexte (ústavný súd opätovne odkazuje na bod 48 tohto odôvodnenia) je potom potrebné hodnotiť nevyhovenie návrhu na povolenie obnovy konania (v konečnom dôsledku najvyšším súdom) vo vzťahu k jednotlivým čiastkovým návrhovým prvkom, pokiaľ spochybňovali skoršie odsúdenia sťažovateľa z hľadiska postupu v konaní a z hľadiska hodnotenia dôkazov.

43. Najvyšší súd správne interpretoval aj § 394 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku (bod 34 tohto odôvodnenia), keď sťažovateľovi vysvetlil, že dôvodom na obnovu konania sú len rozhodnutia ESLP v konkrétnej veci, ktorej sa týkajú, keď takto môže byť obnova konania povolená aj pre chyby konkrétneho konania a rozhodovania (ide o výnimku uvedenú v predchádzajúcom bode, prameniáciu z toho, že ESLP nemá priamu kasačnú právomoc v ním posudzovaných veciach a jeho

rozhodnutia musia byť na úrovni jednotlivých štátov ako signatárov dohovoru vykonané). Rovnako je potrebné akceptovať vysvetlenie k nepoužiteľnosti rozhodnutí vyznievajúcich v neprospech Slovenskej republiky označených v bode 34 tohto odôvodnenia na tom základe, že v prípade sťažovateľa nejde o odsúdenie založené na výpovediach osôb, ktoré v osobitnom procesnom režime benefitovali na usvedčení sťažovateľa (čo je možné, musí to však byť náležite vysvetlené na dokázanie viny), a pokiaľ ide o prezumpciu nevinu, žiadne skoršie rozhodnutie trestného súdu neprezumovalo sťažovateľovu vinu pre určitý skutok v kontexte spolupáchateľstva s inými skôr odsudzovanými osobami, pričom uvedené platí aj bez ohľadu na to, že porušenie práv EŠLP nebolo vyslovené vo veci sťažovateľa.

44. Na tieto závery nadväzuje odpoveď najvyššieho súdu na sťažnostnú námietku uvedená v bodoch 35 a 36 tohto odôvodnenia, keď najvyšší súd s dostatočnou výpovednou hodnotou objasnil, že dôvodom obnovy konania nemôže byť okolnosť, že v konaní proti sťažovateľovi sa postupovalo podľa v čase konania účinného Trestného poriadku bez možnosti uznať vinu, uzavrieť dohodu o vine a treste a bez obligatórneho zvukového záznamu pojednávania, čo upravuje aktuálne účinný trestnoprocesný kódex. Dôvodom obnovy konania podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku je tzv. derogačný nález ústavného súdu, keď bol autoritatívne konštatovaný nesúlad právnych predpisov (druhá zákonná výnimka majúca povahu právneho dôvodu obnovy konania), k čomu v tomto prípade nedošlo celkovo, a teda ani proti rozsudku vydanému na základe aplikácie takého (ústavne alebo medzinárodnoprávne nesúladného) zákona (v čase konania vo veci sťažovateľa platného a účinného Trestného poriadku).

45. V naznačenom smere teda názorovú líniu predostretú už krajským súdom v uznesení č. k. 4 Ntok 1/2022-152 z 15. novembra 2022 (aprobovanú najvyšším súdom v uznesení č. k. 3 Tost 7/2023 z 3. mája 2023), podľa ktorej „*v prípade odsúdeného nie je splnená ani podmienka na povolenie obnovy konania vyplývajúcej z ustanovenia § 394 odsek 4 písmeno a) Trestného poriadku, pretože vo veci odsúdeného (teda konkrétne vo veci sp. zn. 1T 1/2005), nebolo rozhodnuté rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého by rozhodnutím prokurátora v danej trestnej veci odsúdeného, resp. súdu bolo zistené porušenie základného ľudského práva alebo slobody odsúdeného.*“, považuje ústavný súd za ústavne konformnú a správnu. Rovnako tak aj úvahu o neaplikovateľnosti v súčasnom období platného Trestného poriadku a tam daných právnych inštitútov konania o dohode o vine a treste alebo vyhlásenia o vine z dôvodu straty účinnosti podľa čl. 125 ods. 3 ústavy, ako to bolo podľa nálezu pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 zverejneného v Zbierke náleзов a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 4/2012, v dôsledku ktorého došlo k strate účinnosti príslušnej časti zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

46. To, že sťažovateľ horúčkovo predkladá vlastné hodnotiace postoje k vykonanému dokazovaniu oproti ustáleným a právoplatným skutkovým zisteniam, ktorých obsah spochybňuje v snahe docieľiť opätovné konanie vo svojich už právoplatne skončených trestných veciach, a produkuje návrhy, ktoré nespĺňajú zákonom požadovaný atribút nových, dosiaľ neznámych dôkazov, je ústavným súdom vnímané ako jeho (pochopiteľná) snaha docieľiť revíziu jeho odsúdení. Navyše je potrebné doplniť, že v prípade sťažovateľa ide už o v poradí ôsmy návrh na obnovu konania (konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 4 Ntok 4/2015, sp. zn. 4 Ntok 1/2018, sp. zn. 4 Ntok 2/2019, sp. zn. 4 Ntok 4/2019, sp. zn. 4 Ntok 1/2020, sp. zn.

4 Ntok 2/2021), z čoho vyplýva aj konštatovateľná recyklácia námietok sťažovateľa právne posúdených ako irelevantných v predošlých konaniach a predkladaných neustále znovu.

47. Práve v intenciách už predostretých úvah považuje ústavný súd za ústavne konformný aj postup najvyššieho súdu, ktorý dôsledne a precízne zhodnocoval obsahovú hodnotu a predovšetkým význam sťažovateľom predloženého nového dôkazu, a to čestného prehlásenia ním označeného svedka [REDAKOVANÉ], ktorého výpoveď by však oproti už vykonaným dôkazom (krajský súd vo vzťahu k vražde [REDAKOVANÉ] poukázal na súhrn usvedčujúcich dôkazov, a to výpovede spoluodsúdených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] k osobe páchatela, znalecké posudky z balistiky, výpovede svedkov [REDAKOVANÉ], závery znalcov z odvetvia súdneho lekárstva MUDr. Malého a MUDr. Nevickej, ktorí podrobne popísali, aké zranenie bolo príčinou smrti poškodenej [REDAKOVANÉ]) a v kontexte okolností, za ktorých sa mal o novom svedectve sťažovateľ dozvedieť, nemohla obstať, teda by nepriniesla „žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali skutkové závery súdov rozhodujúcich v pôvodnom konaní.“.

48. V reakcii na sťažovateľom predloženú námietku o tom, že súdy hodnotili význam výpovede svedka [REDAKOVANÉ], avšak bez toho, aby tento dôkaz vykonali, ústavný súd prízvukuje, že súd konajúci o povolení obnovy konania nie je povinný ani v prvej fáze konania o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku vykonať automaticky/mechanicky všetky v návrhu na obnovu konania prezentované dôkazy, ani keby spĺňali skôr charakterizovaný atribút „novosti“. Pre (už aj) zvažovanie obnovy konania musí byť totiž naplnená aj druhá premisa vyjadrená v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, a to možnosť (v neoddeliteľnom kontexte už vykonaného dokazovania) vyvolať rozhodnutie vo veci samej vo svojej podstate odlišné oproti pôvodnému (primárne o vine zo spáchania trestného činu). Aj v konaní o povolení obnovy konania je totiž *a minori ad maius* aplikovateľný § 272 ods. 3 (najmä veta prvá) Trestného poriadku, podľa ktorého súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi (ak to platí v pôvodnom konaní, v konaní o obnove už právoplatne skončeného konania to musí platiť o to viac). Potenciál (aj keď nie vyhodnotená istota) zmeny rozhodnutia teda musí byť, ako už bolo uvedené, reálny, nielen hypotetický. Samozrejme, záver (aj negatívny) v dotknutom smere musí byť aj náležite odôvodnený (IV. ÚS 245/2023). Taký atribút (náležitého odôvodnenia) rozhodnutie v predmetnej veci napĺňa (bod 37 tohto odôvodnenia), pričom, ako už bolo uvedené, ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti neposudzuje do dôsledkov jeho vecnú správnosť, ale výlučne ústavnú udržateľnosť.

49. Podľa názoru ústavného súdu teda nie sú napadnuté uznesenia najvyššieho súdu arbitrárne, naopak, spĺňajú potrebné parametre odôvodnenia rozhodnutia, ako na ne už ústavný súd v predchádzajúcom texte poukázal, vrátane preskúmania a v nadväznosti naň aj riadneho negatívneho odôvodnenia splnenia podmienok na povolenie obnovy konania, správne zohľadniac povahu takého konania, v dôsledku ktorej je potenciál návrhu na povolenie obnovy konania obmedzený oproti obrane v pôvodnom konaní a oproti riadnemu a mimoriadnemu opravnému prostriedku v trestnom konaní (odvolanie a dovolanie), pokiaľ ide o nesprávnosť hodnotenia dôkazov a procesné alebo kvalifikačné chyby pôvodného rozhodnutia. V dôsledku uvedeného tak ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Keďže nedošlo k vysloveniu porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, nemohlo dôjsť k porušeniu ani

čl. 40 ods. 2 listiny upravujúceho princíp prezumpcie neviny, ktorého vyslovenie porušenia je možné len v súvislosti s porušením základného práva, k čomu v posudzovanom prípade nedošlo.

III.6. Namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a podľa čl. 47 charty:

50. Vo vzťahu k aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že z jeho povahy vyplýva, že kritériom jeho použitia je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o občianskych právach alebo záväzkoch, prípadne o oprávnenosti trestného obvinenia. Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide.

51. Z judikatúry EŠLP možno vyvodit', že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (Kulnev proti Rusku z 18. 3. 2010, sťažnosť č. 7169/04, Rudan proti Chorvátsku z 13. 9. 2001, sťažnosť č. 45943/99), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania a je aplikovateľný až na obnovené konanie, a preto v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou (I. ÚS 5/02, IV. ÚS 382/09, IV. ÚS 287/2010, IV. ÚS 117/2011, IV. ÚS 407/2018, IV. ÚS 578/2020, IV. ÚS 11/2021) ústavný súd odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na obsahovú rovnorodosť s čl. 46 ods. 1 ústavy by však bol meritórny záver aj v prípade vecnej použiteľnosti dotknutého ustanovenia ako tzv. referenčnej normy rovnaký. Tento záver platí, aj pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie princípu prezumpcie neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru.

52. Z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby právo akcesorickej (druhotnej alebo sekundárnej) povahy na účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011). Ústavný súd odkazuje aj na judikatúru EŠLP, podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013, I. ÚS 241/2019). Keďže ústavný súd nepristúpil k vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, nemohlo vo vecnej (obsahovej, materiálnej) rovine vzhľadom na obsahovú rovnorodosť dotknutých práv podľa ústavy a podľa dohovoru dôjsť ani k porušeniu čl. 13 dohovoru. V druhej a primárne

podstatnej línií zároveň platí, že ak nemôžu byť (ani potenciálne) porušené kontextuálne dotknuté práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru (čo bolo vysvetlené v predchádzajúcom bode), neexistuje ani prieskumný priestor na porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru (ten sa týka výlučne prostriedkov na ochranu práv priznaných dohovorom). V konečnom dôsledku (aj bez ohľadu na obe skôr uvedené okolnosti) účinným prostriedkom nápravy v prípade nepovolenia obnovy konania je trestnoprocesná sťažnosť, o ktorej rozhodoval najvyšší súd, a aj konanie o ústavnej sťažnosti, pričom „účinnosť“ takého prostriedku znamená možnosť ovplyvniť výsledok konania, nie úspech osoby uplatňujúcej predmetný prostriedok pri jeho uplatnení.

53. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 37 a čl. 38 listiny ústavný súd uvádza, že ich porušenie sťažovateľ namietol len formálne bez ich bližšej konkretizácie. K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy platí, že toto ustanovenie má charakter ústavného princípu, resp. všeobecného interpretačného pravidla, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, teda aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv a slobôd alebo práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy a dohovoru, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 2 ods. 2 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Napokon ústavný súd k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 47 charty konštatuje, že v predmetnej veci sťažovateľ nenamietal aplikáciu iného právne záväzného aktu Európskej únie, pričom na túto okolnosť sa sprostredkovane viaže, resp. obmedzuje použitie charty podľa jej čl. 51 (teda len pri vykonávaní práva Európskej únie). Opäť však treba poznamenať, že vzhľadom na obsahovú rovnorodosť chránených práv (najmä v kontexte čl. 46 ods. 1 ústavy) by bol vecný záver rovnaký.

54. V súhrne ústavný súd odmieta túto časť sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti taktiež z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde a sčasti zároveň z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu